

MIDA ARUKAS KÜLA VAJAB?

IVIKA NÕGEL

Vidrike külavanem

Otepää Külade Ühenduse juht

06.12.2022

KUI ERINEVAD ON EESTIMAA KÜLAD?

- Eestis on 4601, umbes 900 küla seltsi ja -seltsingut; umbes 550 mandaadiga külavanemat ning umbes 280 külamaja.
- Eestimaa külad on väga erinevad nii oma suuruselt, tiheduselt, kauguselt keskustest kui ka kogemuse pikkuselt.
- EESTI KÜLAD ON SAMA ERINEVAD NAGU ON KA NENDE VAJADUSED.
- Mis see on, mida külad tegelikult vajavad?

KÜLAKOGUKONDADE ARENGUFAASID

- Viimase kümne aasta jooksul on Eha Paas ja Krista Pegolainen-Saar välja töötanud külade arengufaaside kontseptsiooni, mida oleme tänaseks koos täpsustanud, täiendanud ning kirjeldanud mudelina.
- Mudel aitab otsustada, milline tugi on just selles etapis külale vajalik ja tema arengut toetav.

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

- ▶ puuduvad aktiivsed ühisest tegevusest huvitatud elanikud;
- ▶ puudub vajadus või huvi teiste külaelanikega suhtlemiseks;
- ▶ probleeme lahendatakse individuaalselt.

0 faas – „VALGE LAIK“

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

- ▶ olemas on vähemalt üks aktiivne huviline, kes vähemalt korra on kogukonda kokku kutsunud;
- ▶ toimunud on üksikuid kohtumisi või tegevusi, kuid puudub traditsioon;
- ▶ ühishuvid on määratlemata.

1. faas – „ÄRKAV KÜLA“

0 faas – „VALGE LAIK“

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

2. faas – „ENNAST MÄÄRATLEV KÜLA“

1. faas – „ÄRKAV KÜLA“

0 faas – „VALGE LAIK“

esile on kerkinud kogukonna jaoks baasiline probleem, mis vajab lahendamist;

- ▶ olemas on eestvedaja(d), kelle tegevusest ollakse sõltuvad;

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

3. faas – „ORGANISEERUNUD KÜLA“

2. faas – „ENNAST MÄÄRATLEV KÜLA“

1. faas – „ÄRKAV KÜLA“

0 faas – „VALGE LAIK“

- ▶ olemas on selge mandaadiga eestvedaja(d) ja kogukonda esindav juriidiline isik;
- sõnastatud on kogukonna ühishuvi ja arengueesmärgid;
- ▶ olemas on projektide elluviimise kogemus;
- ▶ kogukond on valmis dialoogiks partneritega.

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

0 faas – „VALGE LAIK“

1. faas – „ÄRKAV KÜLA“

2. faas – „ENNAST MÄÄRATLEV KÜLA“

3. faas – „ORGANISEERUNUD KÜLA“

4. faas – „KESTLIK KÜLA“

- ▶ Eestvedamine on jagatud.
- ▶ Arengule lähenetakse strateegiliselt, uuenduslikult, ambitsioonikalt.
- ▶ Finantsiliselt ollakse sõltumatu.
- ▶ Valla jaoks ollakse võrdne ja väärtuslik partner.

KUIDAS SÜNNIVAD ARUKAD KÜLAD?

MIS ON SELLEL KÕIGEL PISTMIST ARUKATE KÜLADEGA?

Mida programmis osalevad külad tegelikult vajavad?

- A. Kas põhjalikke küsitlusi, uuringuid, innovatsiooni ja välispartnerite kogemust?
- B. Või hoopis kaasamise, eesmärgistamise ja koostöö tegemise oskusi ja inspiratsiooni teistelt omasugustelt?
- C. Või mõlemat?

